

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından:

TÜRK GIDA KODEKSİ
GIDA İLE TEMAS EDEN AKTİF VE AKILLI MADDE VE
MALZEMELER TEBLİĞİ
(TEBLİĞ NO: 2017/Taslak)

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğın amacı; gıda ile temas eden aktif ve akıllı madde ve malzemelerin özelliklerini belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ ve 29/12/2011 tarihli ve 28157 3 üncü mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Gıda ile Temas Eden Madde ve Malzemeler Yönetmeliği’nde yer alan genel kurallara ilave olarak gıda ile temas eden aktif ve akıllı madde ve malzemelere uygulanacak özel kuralları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) 29/12/2011 tarihli ve 28157 3 üncü mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliği ve Türk Gıda Kodeksi Gıda ile Temas Eden Madde ve Malzemeler Yönetmeliđine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4 – (1) Bu Tebliğde geçen;

- a) Aktif madde ve malzeme: Bileşenlerini gıdaya ya da gıdanın bulunduğu ortama bırakacak ya da ambalajlı gıdanın veya gıdanın bulunduğu ortamdaki maddeleri absorbe edecek şekilde tasarlanan, ambalajlı gıdanın raf ömrünü uzatması veya mevcut durumunu koruması ya da iyileştirmesi beklenen madde ve malzemeyi,
  - b) Akıllı madde ve malzeme: Ambalajlı gıdanın veya gıdanın içinde bulunduğu ortamın durumunu gösteren madde ve malzemeyi,
  - c) Bakanlık: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığını,
  - ç) Bileşen: Madde veya malzemenin, aktif ve/veya akıllı olma fonksiyonunu yerine getiren, doğal reaksiyon ürünlerini içeren ancak içine eklendiği veya içine yerleştirildiği malzeme gibi pasif kısımları içermeyen, tek bir madde veya bunların kombinasyonlarını,
  - d) Fonksiyonel bariyer: Son hali ile TGK – Gıda İle Temas Eden Madde ve Malzemeler Yönetmeliği’nin 5 inci maddesine ve bu Tebliğde uygun olan temas eden malzemenin bir veya birden fazla katmandan oluşan bariyeri,
  - e) Genel Müdürlük: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüđünü,
  - f) Gıda ile temas eden madde ve malzeme: TGK – Gıda İle Temas Eden Madde ve Malzemeler Yönetmeliği’nin 4 üncü maddesinde tanımlanmış madde ve malzemeleri
  - g) Liste: Gıda ile temas eden aktif ve akıllı madde ve malzemeler içinde kullanılmasına izin verilmiş maddelerden oluşan listeyi,
  - ğ) Kendiliğinden geçiş: Malzemenin üretim ve depolama gibi aşamalarında, çeşitli nedenlerle gıda ile temas etmeyen yüzeyin gıda ile temas eden yüzey ile etkileşiminden kaynaklanacak migrasyonunu,
  - h) Salım yapan aktif madde ve malzeme: İçerdiği bileşenleri ambalajlı gıdanın içine, üzerine veya gıdanın bulunduğu ortama istemli olarak salımı için tasarlanan aktif madde ve malzemeleri,
  - ı) Salınmış aktif maddeler: Aktif bileşen salımı yapan madde ve malzemelerden ambalajlı gıdanın içine, üzerine veya gıdanın bulunduğu ortama istemli olarak salınan ve gıdanın içindeki amacını ortaya çıkaran maddeleri,
- ifade eder.

Genel Özellikler

MADDE 5 – (1) Piyasaya arz edilen aktif ve akıllı madde ve malzemeler aşağıdaki kurallara uygun olur.

a) Öngörülen kullanım amacına uygun ve etkin olur.

b) TGK-Gıda İle Temas Eden Madde ve Malzemeler Yönetmeliği'nin 5 inci maddesinde yer alan genel koşullara uygun olur.

c) TGK-Gıda İle Temas Eden Madde ve Malzemeler Yönetmeliği'nin 6 ncı maddesinde yer alan özel koşullara uygun olur.

ç) TGK-Gıda İle Temas Eden Madde ve Malzemeler Yönetmeliği'nin 13 üncü maddesinde yer alan etiketleme kurallarına uygun olur.

d) Bu Tebliğin 6 ncı, 7 nci, 8 inci, 9 uncu ve 10 uncu maddelerinde yer alan gerekliliklere uygun olur.

e) Bu Tebliğin 11 inci maddesinde yer alan etiketleme kuralları ve 12 nci maddesinde yer alan beyan gerekliliklerine uygun olur.

Liste

MADDE 6 – (1) Sadece Listede yer alan maddeler, aktif ve akıllı madde ve malzemenin bileşeni olarak kullanılır.

(2) Aşağıda yer alan maddelerin, birinci fıkrada bahsedilen Listede yer almaksızın da aktif ve akıllı madde ve malzeme üretiminde kullanımına izin verilir.

a) 10 uncu maddede yer alan koşulları sağlayan salınmış aktif maddeler.

b) Gıda ile ilgili mevzuat kapsamında yer alan ve 10 uncu maddedeki koşullara uygun olarak, aktif madde ve malzemelere, gıdada teknik bir etki yaratmak için, immobilizasyon veya yerleştirme/nakletme gibi tekniklerle eklenmiş ya da yerleştirilmiş maddeler.

c) Gıda ile doğrudan temas halinde olmayan maddelerin bileşeni olarak kullanılan ya da gıdanın fonksiyonel bariyerle ayrıldığı durumlarda, gıdanın içinde bulunduğu ortamın bileşiminde yer alan ve 10 uncu maddedeki kurallara uygun ve aşağıdaki kategorilerde yer almayan maddeler.

1) 26/12/2008 tarihli ve 27092 Mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Tehlikeli Maddelerin ve Müstahzarların Sınıflandırılması, Ambalajlanması ve Etiketlenmesi Hakkında Yönetmeliğin Ek-1'ine göre kanserojen, mutajen veya üreme üzerinde toksik etkiye sahip maddeler olarak kabul edilen ya da olmasından şüphelenilen grup içinde yer alan maddeler

2) Parçacık boyutu, daha büyük parçacık boyutlarından önemli ölçüde farklı olan fiziksel ve kimyasal özellik göstermesi amacıyla tasarlanmış maddeler

Maddelerin Listeye eklenmesi için koşullar

MADDE 7 – (1) Maddelerin listeye eklenmesi için; aktif ve akıllı madde ve malzemenin bileşenlerini oluşturan maddeler, öngörülen kullanım koşulu dikkate alınarak Türk Gıda Kodeksi Gıda ile Temas Eden Madde ve Malzemeler Yönetmeliği'nin 5 inci ve 6 ncı maddesinde yer alan hükümlere uygun olur.

Listenin içeriği

MADDE 8 – (1) Liste aşağıdaki bilgileri içerir.

a) Maddenin ismi, sinonimleri, CAS Numarası, parçacık boyutu, bileşimi ve diğer spesifikasyonları

b) Maddenin fonksiyonu

c) Referans Numarası

ç) Gerektiğinde maddenin ya da bileşenin kullanım koşulları

d) Gerektiğinde maddenin kullanımı için kısıtlama ve/veya spesifikasyonlar

e) Gerektiğinde aktif madde ya da bileşenin eklendiği madde veya malzemenin kullanım koşulları

Listenin oluşturulması

MADDE 9 – (1) Liste, Türk Gıda Kodeksi Gıda ile Temas Eden Madde ve Malzemeler Yönetmeliği'nin 9 uncu maddesine göre yapılan başvurular dikkate alınarak hazırlanır.

(2) Başvuru dosyaları Genel Müdürlük tarafından yayımlanacak olan aktif ve akıllı madde ve malzemelerde kullanılacak bileşenlerin güvenlik değerlendirmesi kılavuzlarının yayımından sonra başvuru sahibi tarafından Genel Müdürlüğe iletilir.

(3) Liste, Türk Gıda Kodeksi Gıda ile Temas Eden Madde ve Malzemeler Yönetmeliği'nin 10 uncu ve 11 inci maddesinde yer alan kurallara göre oluşturulur.

(4) Genel Müdürlüğün başvuru sahibinden ilave bilgi talep etmesi halinde, verilen süre içinde bilgiler ulaştırılmazsa, Genel Müdürlük maddenin listeye eklenmesi için değerlendirme yapmaz ve başvuru geçersiz kabul edilir.

(5) Listeye yeni maddelerin eklenmesi için Türk Gıda Kodeksi Gıda ile Temas Eden Madde ve Malzemeler Yönetmeliği'nin 9 uncu, 10 uncu ve 11 inci maddelerinde yer alan kurallar geçerlidir.

Listede yer almaksızın kullanılabilir maddelere ilişkin kurallar

MADDE 10 – (1) 6 ncı maddenin ikinci fıkrasının (a) bendinde yer alan salınmış maddeler aynı maddenin (b) bendinde bahsedildiği şekilde nakletme veya immobilizasyon gibi tekniklerle eklenen ya da yerleştirilen maddeler; gıda ile ilgili tüm mevzuata ve Türk Gıda Kodeksi Gıda İle Temas Eden Madde ve Malzemeler Yönetmeliği hükümlerine uygun olması halinde listede yer almaksızın kullanılabilir.

(2) Bileşenin içine yerleştirildiği gıda ile temas eden malzeme için belirlenmiş bir toplam migrasyon limiti varsa salınan maddenin miktarı bu toplam migrasyon limitini geçmez.

(3) Türk Gıda Kodeksi Gıda İle Temas Eden Madde ve Malzemeler Yönetmeliği'nin 6 ncı maddesinin birinci ve üçüncü fıkrasında yer alan hükümler saklı kalmak kaydıyla, salınan aktif madde miktarı; bu madde için gıda ile temas eden malzemelerle ilgili belirlenen özel kısıtlamaları aşabilir. Bu durum; gıda mevzuatına uyumlu olmak kaydı ile gıda ile temas eden malzemelerin bileşenlerini de kapsar.

(4) Bu Tebliğin 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasının (c) bendinde yer alan ve gıda ile doğrudan temas halinde olmayan maddelerin bileşeni olarak kullanılan ya da gıdanın fonksiyonel bariyerle ayrıldığı durumlarda gıdanın içinde bulunduğu ortamın bileşiminde yer alan maddenin gıdaya migrasyonu, 29/12/2011 tarihli ve 28157 3 üncü Mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmış olan Gıda Kontrol Laboratuvarlarının Kuruluş, Görev, Yetki ve Sorumlulukları ile Çalışma Usul ve Esaslarının Belirlenmesine Dair Yönetmeliğin 21 inci maddesinde yer alan analiz metotlarının istatistiksel kesinliği dikkate alınarak 0,01 mg/kg'ı geçmez. Bu limit, yapısal ve toksikolojik olarak ilişkili bileşik gruplarına, özellikle de izomerlere veya aynı fonksiyonel gruba sahip bileşiklere uygulanır ve bunlar olası kendiliğinden geçişi de içerir.

Etiketleme

MADDE 11 – (1) Bu Tebliğ kapsamındaki madde ve malzemelerin etiketleri, Türk Gıda Kodeksi Gıda ile Temas Eden Madde ve Malzemeler Yönetmeliği'nin 6 ncı ve 8 inci maddesinde yer alan hükümlere ilave olarak aşağıdaki kurallara da uygun olur.

a) Tüketicilerin yenilmeyecek kısımları yenilebilir olarak algılamasını önlemek amacı ile aktif ve akıllı madde ve malzemelerin veya bu parçaların üzerinde "yemeyiniz" ifadesi ve teknik olarak mümkünse Ek-1'de belirtilen sembolün yer alması gerekmektedir.

b) (a) bendinde yer alan bilgiler, yazı karakteri punto büyüklüğü en az 3 mm olacak şekilde; belirgin, silinmez ve açıkça okunabilir olur.

c) Salınan aktif maddeler 26/01/2017 tarihli ve 29960 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Gıda Etiketleme ve Tüketicileri Bilgilendirme

Yönetmeliği'nin 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendinde yer alan bileşen tanımı kapsamında gıda bileşeni olarak değerlendirilir ve aynı Yönetmelikte yer alan hükümlere tabidir.

Uygunluk beyanı ve belgeleme

MADDE 12 – (1) Perakende dışındaki pazarlama aşamalarında doğrudan gıda ile temas halinde olup olmadığına bakılmaksızın aktif ve akıllı madde ve malzemeler için ya da bu madde ve malzemelerin üretiminde kullanılacak bileşenler için ya da bu bileşenlerin üretiminde kullanılacak maddeler için Türk Gıda Kodeksi Gıda ile Temas Eden Madde ve Malzemeler Yönetmeliği'nin 9 uncu maddesi kapsamında uygunluk beyanı bulundurulur. Piyasaya arzdan sorumlu işletmeci tarafından hazırlanan uygunluk beyanı Ek-2'de yer alan bilgileri içerir.

(2) Bakanlığın talep etmesi halinde, işletmeci tarafından, madde ve malzemenin, aktif ve akıllı madde ve malzemelerin ve bu madde ve malzemelerin üretiminde kullanılan bileşenlerin bu Tebliğ hükümleri ile uyumlu olarak üretildiğini gösteren uygun belgelerin beyanı zorunludur. Bu belgeler aktif veya akıllı madde veya malzemenin uygunluğunu ve etkinliğini, test koşulları ve sonuçlarını, hesaplamaları, diğer analizleri ve güvenilirliğine ilişkin kanıtları veya uygunluğun ispat edilmesinde kullanılan yöntemin muhakeme sistemini içerir.

Numune alma ve analiz metotları

MADDE 13 – (1) Bu Tebliğ kapsamındaki madde ve malzemelerden uluslararası kabul görmüş metotlar dikkate alınarak numune alınır Numune, uluslararası kabul görmüş metotlarla analiz edilir.

İdari yaptırım

MADDE 17 – (1) Bu Tebliğe aykırı davranışlar hakkında 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Kanunun ilgili maddelerine göre idari yaptırım uygulanır.

Avrupa Birliği'ne uyum

MADDE 18 - (1) Bu Tebliğ, 450/2009/EC sayılı Gıda ile Temas Eden Aktif ve Akıllı Madde ve Malzemeler Tüzüğü dikkate alınarak Avrupa Birliği'ne uyum çerçevesinde hazırlanmıştır.

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin yayımı tarihinden önce ithal edilen ve/veya üretilen ve/veya işlenen ve/veya piyasaya arz edilen aktif ve akıllı madde ve malzemeler bu Tebliğin yayımı itibaren yürürlüğe giren hükümlerine 31/12/2019 tarihine kadar uyum sağlamak zorundadır.

(2) Birinci fıkrada belirtilen geçiş süresi boyunca ithal edilen ve/veya üretilen ve/veya işlenen ve/veya piyasaya arz edilen aktif ve akıllı madde ve malzemeler için Türk Gıda Kodeksi Gıda İle Temas Eden Madde ve Malzemeler Yönetmeliği hükümlerine göre işlem yapılır.

(3) Bu Tebliğin yayımından sonra ithal edilen ve/veya üretilen ve/veya işlenen ve/veya piyasaya arz edilen aktif ve akıllı madde ve malzemeler Tebliğin yayımı tarihinde yürürlüğe giren hükümlerine 31/12/2018 tarihine kadar uyum sağlar.

Yürürlük

MADDE 19– (1) Bu Tebliğin;

a) 6 ncı maddesinin birinci fıkrası ile 7 inci, 8 inci ve 9 uncu maddeleri 1/1/2020 tarihinde,

b) Diğer maddeleri yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 20 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı yürütür.

Ek-1

Ek-2 Uygunluk Beyanı

Uygunluk beyanı, aktif veya akıllı madde ve malzemenin veya ilgili bileşenin kolayca tanımlanabilmesini sağlar. Madde veya malzemenin bileşiminde veya üretim şeklinde migrasyonu etkileyecek bir değişim olduğunda veya yeni bilimsel verilerin ortaya çıkması halinde bu beyan yenilenir. Uygunluk beyanı aşağıdaki bilgileri içerir.

1. Uygunluk Beyanını düzenleyen işletmecinin “adı veya ticari unvanı” ve “adresi”
2. Aktif ve akıllı madde veya malzemeyi veya bu madde veya malzemelerin üretiminde kullanılması öngörülen bileşenleri üreten ya da ithal eden işletmecinin “adı veya ticari unvanı” ve “adresi”
3. Aktif ve akıllı madde veya malzeme veya bu maddelerin üretiminde kullanılması öngörülen bileşenlerin ve maddelerin adı ve temel özellikleri (identity)
4. Beyan tarihi
5. Aktif ve akıllı madde veya malzemelerin bu Tebliğ ve Türk Gıda Kodeksi Gıda ile Temas Eden Madde ve Malzemeler Yönetmeliğinde yer alan kurallara uygunluğuna ilişkin bilgiler
6. Sonraki basamaklarda bu aktif ve akıllı madde ve malzemeyi kullanacak işletmecinin uyum sağlayabilmesi için aşağıda yer alan bilgileri;
  - Kullanılan malzemeler veya bunların bileşenlerine ilişkin olarak bu Tebliğ ve diğer ilgili gıda mevzuatında belirtilen kısıtlama ve/veya özelliklerini
  - Varsa ilgili gıda mevzuatına uygun olarak saflık kriterlerine ilişkin bilgileri
  - Aktif bileşen tarafından salınan maddenin adı ve miktarını
7. Aktif ve akıllı madde veya malzemelerin uygunluğu ve etkinliğini gösteren yeterli bilgi
8. Bileşenlerin kullanımına ilişkin spesifikasyonlar. Örneğin;
  - Bileşenin eklendiği ya da içine yerleştirildiği madde ve malzeme grupları
  - Öngörülen etkinin sağlanması için gerekli koşullar

- 9.** Madde veya malzemenin kullanımına ilişkin spesifikasyonlar. Örneğin;
- Temas etmesi öngörülen gıda türleri
  - Gıda ile temas halindeyken uygulanan işlem süresi ve sıcaklığı ve depolama koşulları
  - Madde ve malzemenin uygunluğunun sağlanabilmesi için gıda ile temas eden yüzeyin kullanılan hacme oranı
- 10.** Fonksiyonel bariyer kullanıldığında madde veya malzemenin 10 uncu maddenin dördüncü fıkrasında yer alan gereklilikleri sağladığına ilişkin belgeler

TASLAK